

6 Godsdienst, kerk en voorgangers

Inleiding

Kort na het ontstaan van Nieuwland ontstond de wens bij de bevolking om een eigen kerkgebouw te hebben. In 1650 kreeg de kerkelijke gemeente al toestemming van de magistraat van Middelburg om een kerk in het dorp te bouwen. De financiering kwam rond dankzij de bijdragen van de leden van de opgerichte kerk en de stad Middelburg. Eind 1650 was het kerkgebouw aan het Kerkplein midden in het dorp voltooid. In de jaren daarna vonden er diverse uitbreidingen plaats. Meer dan twee eeuwen later was het gebouw in slechte staat geraakt en bleek nieuwbouw noodzakelijk. In 1882 werd na de sloop van de oude kerk op dezelfde plaats een geheel nieuwe gebouwd. In de muur aan de voorzijde van de kerk werd bij de ingang van de toren een eerste steen gemetseld met het opschrift “Eben Haëzer”¹. Vermoedelijk is dit de naam van het kerkgebouw. Een naam voor is nooit officieel vastgesteld. In 1883 werd de kerk in gebruik genomen.

De eerste predikant was dominee Johannes Miggrodius, die in 1652 aantrad. Voor hem werd in datzelfde jaar een pastorie gebouwd. Deze werd in 1717 aan ds. F. van Essen verkocht. In 1738 kocht de diaconie van de kerkelijke gemeente de pastorie terug. De eerste pastorie stond op de hoek van de Veerstraat met de Langeweg, met de voorgevel aan de Veerstraat.

In 1866 werd een nieuwe predikantswoning -op dezelfde plaats als de vorige- gebouwd, recht tegenover het raadhuis aan de Langeweg (nu: Oude Rijksweg). Deze stond dus op de hoek van de Langeweg en de Veerstraat, met de voorgevel aan de Oude Rijksweg. Dit gebouw is in 1969 gesloopt, toen het versleten was. Aan de Oude Rijksweg 47 werd in 1965 als vervanging een nieuwe pastorie gebouwd. Deze is nog hetzelfde jaar in gebruik genomen door ds. P. Siderius. In februari 2019 is de woning verkocht, omdat het in eigendom hebben van een predikantswoning niet meer noodzakelijk was. Tevens kon hierdoor flink aan onderhoudskosten worden bespaard. De laatste predikant die hier woonde was ds. Elly Bouman. De huidige voorganger is ds. Pascal Handschin; de 37^e predikant in Nieuw- en Sint Joosland.

De naam van het kerkgenootschap in Nieuw- en Sint Joosland was vanaf haar oprichting de Nederduitse Gereformeerde Kerk. Vanaf 1816 werd deze naam gewijzigd in de Nederlandse Hervormde Kerk. De NH-kerk kan worden getypeerd als een volkskerk. Dit blijkt uit haar naam (Nederlandse) hoewel zij nooit heel de Nederlandse bevolking heeft omvat. Op 1 juli 1976 is de hervormde gemeente te Nieuw- en Sint Joosland gaan samenwerken met de hervormde gemeente te Ritthem. Beide gemeenten waren te klein geworden om geheel zelfstandig te kunnen blijven functioneren. Ze vormden sindsdien een combinatie. Veel zaken worden gezamenlijk uitgevoerd. Zo hebben beide kerken één predikant in dienst. Juridisch gezien bleven het echter steeds twee kerkelijke gemeenten met ieder hun eigen kerkenraad en kerkrentmeesters. In 2022 zijn de leden van beide gemeenten gehoord over een volledige fusie.

¹ Tot hertoe heeft de Heer ons geholpen.